

Lorestan University

The Effect of Cultural Capital on Identity Crisis: The Mediating Role of the Generation Gap

Farideh Amini¹ , Azar Midokht Rezaie² , Maryam Zarnaghash³ , and Maryam Koresh Nia⁴

1. Department of Psychology, Marv. C., Islamic Azad University, Marvdasht, Iran. Email: f.amini2235@iau.ac.ir

2. Corresponding Author, Department of Psychology, Marv. C., Islamic Azad University, Marvdasht, Iran.

Email: rezaie@miau.ac.ir

3. Department of Psychology, Marv. C., Islamic Azad University, Marvdasht, Iran. Email: mzarnaghash@miau.ac.ir

4. Department of Psychology, Marv. C., Islamic Azad University, Marvdasht, Iran. Email: ma.kouroushnia@iau.ac.ir

Article Info

Article type:

Research Article

Article history:

Received 25 October 2025

Received in revised form 21

January 2026

Accepted 27 February 2026

Available online 21 March

2026

Keywords:

Cultural Capital,
Identity Crisis,
Generation Gap,
Adolescents

ABSTRACT

Objective: Adolescents are considered one of the influential groups in society, and one of the most significant challenges they face is identity crisis. The present study aims to examine the relationship between cultural capital and identity crisis, with emphasis on the mediating role of the generational gap among students of Shiraz University. Additionally, a secondary objective of this research is to explain how cultural factors and intergenerational relationships interact in shaping the identity of young people.

Method: In terms of purpose, this study is applied, and regarding the method of data collection, it follows a descriptive correlational design. The statistical population consisted of 349 students from Shiraz University who were selected through a multistage cluster random sampling method. The research instruments included the Cultural Capital Questionnaire by Sahami (2008), the Generational Differences Questionnaire by Nabavi (2003), and the Identity Crisis Questionnaire by Ahmadi (1997). The data were analyzed using Pearson correlation and regression analysis.

Results: The results indicated that there is a significant relationship between cultural capital and identity crisis. The generational gap also showed a positive and significant relationship with identity crisis. Furthermore, cultural capital, through the mediating role of the generational gap, had a negative and significant effect on identity crisis. In addition, the findings revealed that the severity of identity crisis is considerably higher among individuals with lower levels of cultural capital and those who experience a greater generational gap.

Conclusion: Based on the findings of the study, increasing cultural capital and reducing the generational gap can lead to a decrease in identity crisis and play a key role in the formation of a stable identity. Overall, the results suggest that strengthening intergenerational interactions and improving young people's access to cultural resources can serve as effective strategies for reducing identity crisis.

Cite this article: Amini, F., Midokht Rezaie, A., Zarnaghash, M., & Koresh Nia, M. (2026). The Effect of Cultural Capital on Identity Crisis: The Mediating Role of the Generation Gap. *New Research in Islamic Humanities Studies*, 5 (9), 1-21. <https://doi.org/10.22034/api.2026.2066175.1398>

© Author(s) retain the copyright and full publishing rights.

Publisher: Lorestan University.

DOI: <https://doi.org/10.22034/api.2026.2066175.1398>

Introduction

Adolescence is the most critical period for the formation of human identity a stage marked by significant cognitive, social, and physical changes during which individuals strive to answer the fundamental question, “Who am I?” When this developmental process is successfully navigated, a coherent identity is established; however, disruptions in this process can lead to an identity crisis. Within this context, cultural capital (including knowledge, skills, and cultural attitudes) assists adolescents in developing a more integrated self-concept and strengthens their resistance against feelings of emptiness and identity-related challenges. Moreover, cultural capital can help reduce the generational gap between parents and their children. The generational gap, which originates from differences in values, attitudes, and patterns of communication, has become more pronounced in today’s world due to rapid social changes and the expansion of digital technologies. This gap may weaken family cohesion and exacerbate identity crises.

Various studies indicate that higher cultural capital is associated with a narrower generational gap and a reduction in identity crisis. Accordingly, the present study aims to examine the mediating role of the generational gap in the relationship between cultural capital and adolescent identity crisis. It also considers the role of the family, intergenerational dialogue, methods of cultural transmission, and the interaction of adolescents with the digital environment in this process. The findings of this research are expected to be beneficial for families, counselors, and policymakers in the fields of education and mental health.

Method

In terms of purpose, this study is applied, and regarding the method of data collection, it follows a descriptive correlational design. The statistical population consisted of 349 students from Shiraz University who were selected through a multistage cluster random sampling method. The research instruments included the Cultural Capital Questionnaire by Sahami (2008), the Generational Differences Questionnaire by Nabavi (2003), and the Identity Crisis Questionnaire by Ahmadi (1997). The data were analyzed using Pearson correlation and regression analysis.

Results

The results indicated that there is a significant relationship between cultural capital and identity crisis. The generational gap also showed a positive and significant relationship with identity crisis. Furthermore, cultural capital, through the mediating role of the generational gap, had a negative and significant effect on identity crisis. In addition, the findings revealed that the severity of identity crisis is considerably higher among individuals with lower levels of cultural capital and those who experience a greater generational gap.

Conclusion

The present study aimed to examine the relationship between cultural capital and identity crisis, as well as the mediating role of the generation gap among university students. The findings indicated that cultural capital does not have a significant direct effect on identity crisis, suggesting that identity crisis is a multidimensional phenomenon influenced by various factors, including social relationships, family environment, and broader social conditions. In contrast, the results revealed that cultural capital has a significant effect on reducing the generation gap. Furthermore, the mediation analysis demonstrated that cultural capital can indirectly reduce identity crisis through the reduction of the generation gap. In other words, individuals with higher levels of cultural capital tend to possess greater abilities to understand value differences, manage conflicts, and engage in constructive intergenerational dialogue. These capacities contribute to reducing value incongruence and, consequently, mitigating identity crisis. These findings are consistent with Bourdieu's theory of cultural capital, symbolic interactionism, and generation gap theory, indicating that strengthening cultural capital can enhance social cohesion and contribute to healthier identity formation among adolescents and young adults. The study also faced several limitations, including the limited sample size, reliance on self-report measures, and the dynamic nature of the generation gap variable. Therefore, it is recommended that programs aimed at strengthening cultural capital, promoting intergenerational dialogue, and supporting individuals at risk of identity crisis be developed and implemented. Moreover, all stages of the research were conducted in accordance with ethical research principles, and participants took part voluntarily with informed consent.

Author Contributions

All authors contributed equally to the conceptualization of the article and writing of the original and subsequent drafts.

Data Availability Statement

Data available on request from the authors.

Acknowledgements

The authors would like to thank the anonymous reviewers for their insightful comments and constructive feedback, which significantly improved the quality of this manuscript. We also extend our gratitude to our colleagues for their valuable discussions and technical support throughout this research.

Ethical Considerations

The authors strictly adhered to the highest standards of research integrity. The authors avoided data fabrication, falsification, plagiarism, and any other form of scientific misconduct.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Conflict of Interest

The authors declare no conflict of interest.

ارتباط سرمایه‌های فرهنگی بر بحران هویت با واسطه‌گری شکاف نسلی

فریده امینی^۱، آذرمیدخت رضایی^۲، مریم زرنقاش^۳، مریم کورش نیا^۴

۱. گروه روانشناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران. رایانامه: f.amini2235@iaiu.ac.ir
 ۲. نویسنده مسئول، گروه روانشناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران. رایانامه: rezaie@miau.ac.ir
 ۳. گروه روانشناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران. رایانامه: mzarnaghash@miau.ac.ir
 ۴. گروه روانشناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران. رایانامه: ma.kouroushnia@iaiu.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی،</p> <p>تاریخچه مقاله:</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۸/۰۲</p> <p>تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۱۱/۰۱</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۲/۰۸</p> <p>تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۱/۰۱</p>	<p>هدف: نوجوانان از گروه‌های اثرگذار در جامعه به شمار می‌روند و یکی از مهم‌ترین چالش‌های آنان، بحران هویت است. هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه میان سرمایه فرهنگی و بحران هویت با تأکید بر نقش واسطه‌ای شکاف نسلی در میان دانشجویان دانشگاه شیراز است. هدف فرعی پژوهش، تبیین نحوه تأثیر متقابل عوامل فرهنگی و روابط بین‌نسلی بر شکل‌گیری هویت جوانان است.</p> <p>روش پژوهش: این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها، توصیفی - همبستگی است. جامعه آماری شامل ۳۴۹ نفر از دانشجویان دانشگاه شیراز بود که با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه سرمایه فرهنگی سه‌امی (۲۰۰۸)، پرسشنامه تفاوت‌های نسلی نبوی (۱۳۸۲) و پرسشنامه بحران هویت احمدی (۱۳۷۶) بود. داده‌ها با آزمون همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون تحلیل شدند.</p> <p>یافته‌ها: نتایج نشان داد که میان سرمایه‌های فرهنگی و بحران هویت رابطه معنادار وجود دارد. شکاف نسلی با بحران هویت رابطه مثبت و معنادار دارد و سرمایه‌های فرهنگی نیز از طریق نقش واسطه‌ای شکاف نسلی به صورت منفی و معنادار بر بحران هویت اثر می‌گذارد. علاوه بر این، نتایج نشان داد که شدت بحران هویت در افرادی که از سرمایه فرهنگی پایین‌تری برخوردارند و شکاف نسلی بیشتری تجربه می‌کنند، به مراتب بیشتر است.</p> <p>نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های پژوهش، افزایش سرمایه فرهنگی و کاهش شکاف نسلی می‌تواند به کاهش بحران هویت منجر شود و نقش کلیدی در شکل‌گیری هویت پایدار ایفا کند. در مجموع، نتایج بیانگر آن است که تقویت تعاملات بین‌نسلی و بهبود دسترسی جوانان به منابع فرهنگی می‌تواند به عنوان راهبردی مؤثر برای کاهش بحران هویت مورد استفاده قرار گیرد.</p>
<p>کلیدواژه‌ها: سرمایه‌های فرهنگی، بحران هویت، شکاف نسلی، نوجوانان</p>	

استناد: امینی، فریده؛ رضایی، آذرمیدخت؛ زرنقاش، مریم و مریم کورش نیا. (۱۴۰۵). ارتباط سرمایه‌های فرهنگی بر بحران هویت با واسطه‌گری شکاف نسلی. *پژوهش‌های نوین در مطالعات علوم انسانی اسلامی*، (۹) ۵، ۱۳-۱. <https://doi.org/10.22034/api.2026.2066175.1398>

DOI: <https://doi.org/10.22034/api.2026.2066175.1398>

نویسندگان ©

ناشر: دانشگاه لرستان.

مقدمه

دوران نوجوانی، به عنوان یک برهه‌ی حساس رشدی، مهم‌ترین مرحله در تحول هویت انسان محسوب می‌شود. در این دوره، فرد با موجی از تغییرات شناختی، اجتماعی و جسمی مواجه است که سنگ‌بنای شخصیت بزرگسالی او را تشکیل می‌دهد. (ساویر و همکاران^۱، ۲۰۱۸). یکی از مفاهیم بسیار مهم که می‌تواند در سلامت جسمی و روانی و کیفیت زندگی نوجوان تأثیر بسزایی داشته باشد مفهوم هویت و بحران هویت^۲ است. نوجوانی یک دوره حیاتی برای نوجوانان در سراسر جهان است زیرا این زمانی است که باید آنها هویت خود را توسعه دهند (یونوس، مالیک و زکریا^۳، ۲۰۱۸).

این دوره یکی از مهم‌ترین دوره‌های زندگی انسان است به گونه‌ای که بیشترین تغییرات شخصیتی از لحاظ شناختی، اجتماعی و فیزیکی در این دوره شکل می‌گیرد (اولوف اسدکتور و همکاران^۴، ۲۰۱۸). در این میان، تکلیف محوری نوجوان، دستیابی به پاسخ روشن برای پرسش «من کیستم؟» است؛ فرآیندی پیچیده که تحت عنوان «شکل‌گیری هویت» شناخته می‌شود و در صورت مختل شدن، می‌تواند به یک «بحران هویت» تبدیل گردد (کراگر^۵، ۲۰۲۰).

سرمایه فرهنگی (شامل دانش، مهارت‌ها، مدارک و ترجیحات فرهیخته) چارچوبی معنا بخش و انسجام‌بخش در دنیای درونی فرد ایجاد می‌کند و ابزارهای تحلیلی لازم برای ساخت یک خودنگاره منسجم را فراهم می‌آورد (قدیس، ۲۰۲۳). نوجوانی که از سرمایه فرهنگی غنی‌تری برخوردار است، در مواجهه با پرسش‌های هویتی، از ابزارهای فکری و فرهنگی بیشتری برای تحلیل و ساخت یک خودنگاره منسجم برخوردار است و کمتر در معرض احساس پوچی و فروپاشی روانی قرار می‌گیرد.

به نظر می‌رسد سرمایه فرهنگی علاوه بر کمک به هویت‌یابی می‌تواند به کاهش شکاف نسلی^۶ نیز کمک شایانی کنند. شکاف نسلی به ناهماهنگی و فاصله در نظام ارزشی، نگرش‌ها، ترجیحات رفتاری و الگوهای ارتباطی بین نسل‌ها (عمدتاً والدین و فرزندان) اشاره دارد. این پدیده در جوامع در حال گذار سریع، تحت تأثیر شتاب فناوری و تفاوت در عوامل جامعه‌پذیری (مانند فضای مجازی)، عمیق‌تر می‌شود و می‌تواند به کاهش انسجام درونی خانواده منجر گردد (پورسینا و امیری^۷، ۲۰۲۱). کاهش شکاف نسلی باعث انسجام و همبستگی بیشتر فرد با خانواده و اجتماع می‌گردد که خود عاملی مهم در کاهش بحران هویت می‌باشد.

در گذشته شکاف نسلی بیشتر بر تفاوت نگرش‌ها و رفتارهای والدین و فرزندان دلالت داشت، اما امروزه با شتاب تغییرات اجتماعی و تسریع ورود فناوری‌های دیجیتال به زیست‌جهان نوجوانان، دامنه و عمق این شکاف به مراتب افزایش یافته است (تولستیخوا، ۲۰۲۱). کاهش انسجام یا اعتماد متقابل میان والدین و نوجوانان می‌تواند آسیب‌پذیری هویتی را دوچندان کند و همان‌طور که پژوهش‌های معتبر نشان داده‌اند، این عامل اغلب با بروز سطح بالاتر بحران هویت، احساس غربت روان‌شناختی، و حتی مقبولیت بیشتر سبک‌های هویتی ناسازگار همراه است (آرنت، ۲۰۲۲).

پژوهش‌های گوناگون داخلی و بین‌المللی این پیوند و تأثیرات پیچیده را تأیید می‌کنند. به‌طور نمونه، عوض‌زاده (۱۴۰۱) بر نقش ارزش‌های دینی و شکاف نسلی در بحران هویت دانشجویان ایرانی تأکید کرده است. موحد (۱۳۹۸) نشان داده که سرمایه فرهنگی و اجتماعی با شکاف نسلی رابطه معکوس معناداری دارد. پژوهش مایسا و همکاران (۲۰۱۶) نیز بر اثرات مثبت مشارکت نوجوانان در رسانه‌های اجتماعی و کاهش فاصله نسل‌ها در جهت مشارکت مدنی تأکید دارد. از منظر جهانی، مطالعاتی مانند تولستیخوا و همکاران (۲۰۲۱) دگرگونی‌های سرمایه فرهنگی نوجوانان نسل Z در فرایند اجتماعی شدن دیجیتالی را تبیین می‌کنند.

با توجه به این زمینه نظری و مطالعاتی، پژوهش حاضر در پی آن است تا ضمن بررسی تأثیر سرمایه فرهنگی بر بحران هویت نوجوانان، نقش واسطه‌ای شکاف نسلی را نیز واکاوی کند. تأکید پژوهش بر این است که آیا بهبود سرمایه فرهنگی می‌تواند آثار

1. Sawyer
2. Identity crisis
3. Yunus, Malik and Zakaria
4. Olof Asdektor, Forward Aslund and Neeson
5. Kroger
6. generation gap
7. Poursina & Amiri

سوء شکاف نسلی را بر سلامت هویتی کاهش دهد و چه مؤلفه‌هایی از شکاف نسلی بیشترین نقش را در این فرآیند ایفا می‌کنند. همچنین، نقش خانواده، شیوه‌های انتقال فرهنگی، انسجام و گفت‌وگوی میان نسلی و نحوه ارتباط نوجوانان با محیط دیجیتال در این مسیر مد نظر است. انتظار می‌رود یافته‌های این پژوهش، ضمن تقویت ادبیات نظری، برای خانواده‌ها، مشاوران، سیاست‌گذاران حوزه آموزش و سلامت روان، در تدوین مداخلات پیشگیرانه و ارتقای سلامت روانی - اجتماعی جوانان، راهگشا باشد.

روش‌شناسی

این پژوهش به شیوه توصیفی-همبستگی و با هدف بررسی رابطه میان سرمایه‌های فرهنگی و بحران هویت با نقش واسطه‌گری شکاف نسلی انجام شد. جامعه آماری تحقیق را کلیه دانشجویان دانشگاه شیراز در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ تشکیل دادند. از میان جامعه آماری، نمونه‌ای به حجم ۳۴۹ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه سرمایه فرهنگی سهامی، پرسشنامه بررسی میزان تفاوت میان نسل والدین و فرزندان (شکاف نسلی نبوی) و پرسشنامه بحران هویت احمدی استفاده شد. روایی پرسشنامه‌ها توسط اساتید و خبرگان تأیید گردید و پایایی آن‌ها نیز با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ مورد اطمینان قرار گرفت. در پژوهش حاضر به منظور گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های ذیل استفاده شد: پرسشنامه سرمایه فرهنگی سهامی (۲۰۰۸): برای سنجش سرمایه‌های فرهنگی، از پرسشنامه استاندارد سهامی (۲۰۰۸) استفاده شد. مشخصات این پرسشنامه‌ها عبارت‌اند از:

سرمایه فرهنگی این بخش ۱۱ گویه دارد و شامل سه بعد «معلومات کسب‌شده»، «عینیت‌یافته‌های فرهنگی» و «اشکال نهاده‌یافته‌شده» است. سهامی پایایی این ابزار را نیز با آلفای کرونباخ ۸۱/۰ گزارش کرده است. در پژوهش حاضر، شاخص آلفای کرونباخ ۸۹/۰ به دست آمد که مطلوب و قابل قبول ارزیابی می‌شود.

پرسشنامه شکاف نسلی نبوی (۱۳۸۲): این پرسشنامه توسط سیدمحمدحسین نبوی تدوین شده شکاف نسلی را در زمینه‌های (ارزش‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، کلی، هنجارهای ازدواج و خانواده، فعالیت‌های مذهبی، هنجارهای رفتاری و نگرش) می‌سنجد. نسخه مورد استفاده در این پژوهش نسخه مربوط به فرزندان و دارای ۱۷ گویه است. پایایی مقیاس شکاف نسلی با آلفای کرونباخ ۸۹/۰ به دست آمد که نشانگر قابلیت اعتماد کافی است.

پرسشنامه بحران هویت احمدی (۱۳۷۶): به منظور سنجش بحران هویت، از پرسشنامه احمدی (۱۳۷۶) استفاده شد که دارای ۴۰ گویه و شیوه نمره‌گذاری لیکرتی است. این پرسشنامه در پژوهش‌های متعدد، ضرایب اعتبار بین ۷۱/۰ تا ۸۵/۰ را به دست آورده است (ساعتچی و همکاران، ۱۳۹۵). پایایی در پژوهش حاضر نیز با آلفای کرونباخ ۷۶/۰ تأیید شده است که نشان‌دهنده اعتبار کافی ابزار است.

پس از جمع‌آوری داده‌ها، تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون جهت بررسی روابط مستقیم متغیرها انجام شد. همچنین برای سنجش نقش واسطه‌ای شکاف نسلی در ارتباط بین سرمایه فرهنگی و بحران هویت از تحلیل رگرسیون چندگانه و تحلیل مسیر بهره گرفته شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای آماری انجام شد. در تمامی مراحل پژوهش، اصول اخلاقی از قبیل رعایت محرمانگی و رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان رعایت گردید.

یافته‌ها

ابتدا ویژگی‌های دموگرافیک شرکت‌کنندگان گزارش شده و سپس به بررسی روابط میان متغیرهای اصلی پژوهش شامل سرمایه‌های فرهنگی، شکاف نسلی و بحران هویت پرداخته شده است. همچنین نقش واسطه‌ای شکاف نسلی در ارتباط میان سرمایه‌های فرهنگی و بحران هویت مورد تحلیل قرار گرفته است. نتایج آماری ارائه‌شده در ادامه، تصویری روشن از وضعیت متغیرها و فرضیات مطرح‌شده را به دست می‌دهد.

جدول ۱. مشخصات دموگرافیک نمونه

متغیر دموگرافیک	سطوح	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	مرد	۱۲۶	۳۶/۱
	زن	۲۲۳	۶۳/۹
تحصیلات	لیسانس	۲۶۹	۷۷/۰۷
	کارشناسی ارشد	۸۰	۲۲/۹۳

با توجه به جدول شماره ۱، از نظر ویژگی های جمعیت شناختی، توزیع جنسیتی شرکت کنندگان به گونه ای بود که ۱۲۶ نفر (۳۶/۱ درصد) مرد و ۲۲۳ نفر (۶۳/۹ درصد) زن بودند، که نشان دهنده غلبه نسبی شرکت کنندگان زن در نمونه پژوهش است. از لحاظ تحصیلات، اکثریت نمونه را دانشجویان مقطع لیسانس با ۲۶۹ نفر (۷۷/۰۷ درصد) تشکیل دادند و ۸۰ نفر (۲۲/۹۳ درصد) نیز در مقطع کارشناسی ارشد در حال تحصیل هستند.

جدول ۲. شاخص های توصیفی متغیرها

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	حداقل نمره	حداکثر نمره	کجی	کشیدگی
سرمایه فرهنگی	۴۰/۷۲	۹/۹۷	۱۱	۵۰	-۰/۲۳	۰/۲۴
شکاف نسلی	۵۰/۱۵	۹/۱۸	۱۷	۸۱	-۰/۵۲	۱/۵۴
بحران هویت	۱۵/۹۹	۵/۰۲	۱۰	۳۲	۰/۸۴	۰/۱۰

با توجه به مقادیر بدست آمده کجی و کشیدگی برای متغیرهای پژوهش، توزیع تمامی متغیرها نرمال است. لازم به ذکر است که علاوه بر مقادیر کجی و کشیدگی، سطوح معنی داری به دست آمده از آزمون کولموگروف-اسمیرنف (بالای ۰/۰۵) نیز بیانگر نرمال بودن توزیع متغیرها می باشد که به دلیل اختصار از ذکر جداول آن خودداری شده است. همچنین مفروضه خطی بودن نیز از طریق بررسی نمودار پراکنش پسماندهای استاندارد رگرسیون تایید گردید.

جدول ۳. برآورد ضرایب استاندارد اثرات مستقیم در مدل

مسیر	اثر مستقیم	P
سرمایه فرهنگی ← شکاف نسلی	-۰/۳۵***	0001/0
شکاف نسلی ← بحران هویت	۰/۴۲**	0001/0

$$001/0^{**} p < * 05/0^{*} p <$$

جدول ۳، ضرایب استاندارد اثرات مستقیم میان متغیرهای مدل پژوهش را همراه با میزان معناداری (P-value) نشان می دهد و تفسیر دقیق مسیرهای تأثیرگذاری متغیرها را در مدل ساختاری پژوهش فراهم می سازد. نتایج این برآورد بر اساس روش تحلیل مسیر/مدل یابی معادلات ساختاری به دست آمده است.

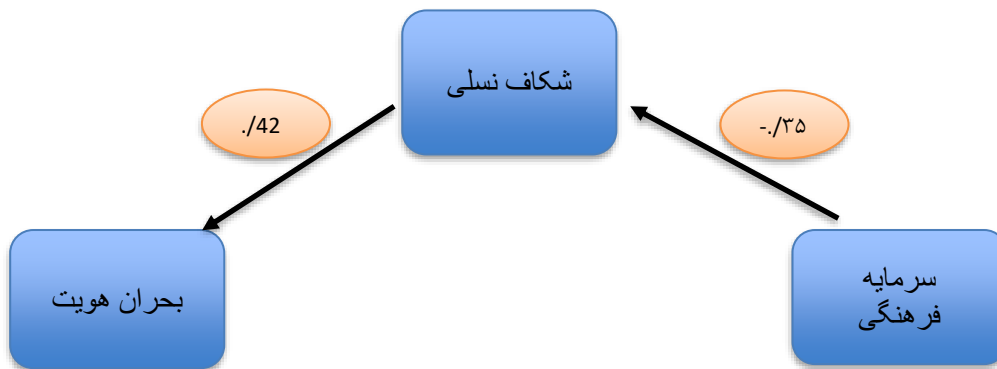
در این جدول، مسیر سرمایه فرهنگی به شکاف نسلی دارای ضریب استاندارد منفی و معنادار ($\beta = -0.35$)، ($P < 0.001$) است؛ به این معنا که افزایش سرمایه فرهنگی با کاهش شکاف نسلی همراه می باشد. به عبارت دیگر، هر چه دانشجویان از سرمایه فرهنگی بالاتری برخوردار باشند، میزان شکاف نسلی آن ها با والدین کمتر خواهد بود. مسیر شکاف نسلی به بحران هویت دارای ضریب استاندارد مثبت و معنادار ($\beta = 0.42$)، ($P < 0.001$).

جدول ۴. نتایج بوت استرپ برای اثرات غیرمستقیم استاندارد در مدل

Significance	حد بالا	حد پایین	برآورد استاندارد	اثر غیرمستقیم
۰.۰۱	-۰.۰۱	-۰.۰۷	۰.۱۵- ^{**}	سرمایه فرهنگی ← بحران هویت

اثر غیرمستقیم سرمایه فرهنگی بر بحران هویت (۰/۱۵-) منفی و معنادار است. بر اساس این یافته‌ها، می‌توان نتیجه گرفت که سرمایه فرهنگی به واسطه متغیرهای میانجی همچون مؤلفه‌های شکاف نسلی نقش مهمی در کاهش بحران هویت ایفا می‌کند. معناداری و جهت منفی این اثر غیرمستقیم تأکید می‌کند که تقویت سرمایه فرهنگی در نوجوانان و جوانان می‌تواند با کاهش شکاف‌های نسلی و تقویت پیوندهای میان‌نسلی، بحران هویت را به طور ملاحظه‌پذیر کاهش دهد. با عنایت به نتایج حاصل می‌توان مدل مفهومی پژوهش را این‌گونه ترسیم نمود:

شکل ۱. مدل نهایی پژوهش

نتیجه‌گیری

هدف اصلی این پژوهش، بررسی رابطه سرمایه‌های فرهنگی با بحران هویت و نقش واسطه‌ای شکاف نسلی در میان دانشجویان بود. با توجه به اهمیت فرآیند هویت‌یابی و نقش سرمایه‌های فرهنگی و شکاف میان نسل‌ها در شکل‌گیری و تداوم بحران هویت، این مطالعه تلاش کرد تا با تحلیلی دقیق‌تر، ابعاد و نحوه تأثیر این عوامل را آشکار سازد. در ادامه، یافته‌های پژوهش مورد بررسی و تفسیر قرار می‌گیرد و پیامدهای نظری و عملی نتایج به همراه پیشنهادهایی برای بهبود وضعیت هویتی نوجوانان و جوانان ارائه خواهد شد. مطابق با جدول ۳، اثرات مستقیم، مدل اصلاح شده پژوهش آورده شده است. نتایج نشان داد که ارتباط آماری معناداری میان سرمایه‌های فرهنگی و بحران هویت وجود ندارد. به عبارت دیگر، تغییرات در سطح سرمایه‌های فرهنگی نمی‌توانند به صورت مستقیم و پیش‌بینی‌پذیر، بر بحران هویت تأثیر بگذارند یا شدت آن را کاهش یا افزایش دهند. محمودی و همدانی (۱۳۹۹) نشان می‌دهند که سرمایه‌های فرهنگی می‌توانند در کاهش بحران هویت نقش مهمی ایفا کنند. احمدی و کریمی (۱۳۹۸) به بررسی تأثیر سرمایه‌های فرهنگی بر بحران هویت در میان دانشجویان پرداخته است. نتایج نشان می‌دهد که سرمایه‌های فرهنگی همچون ارزش‌های آموزشی، تعاملات اجتماعی، و دسترسی به منابع فرهنگی می‌تواند به هویت‌سازی مثبت در افراد کمک کند و بحران هویت را کاهش دهد. کاتز (۲۰۱۹) به چالش‌های استفاده از سرمایه‌های فرهنگی در مقابله با بحران هویت پرداخته است، یافته‌ها نشان می‌دهند که در برخی جوامع، سرمایه‌های فرهنگی به جای کمک به رفع بحران هویت، ممکن است به تقویت تفاوت‌های اجتماعی و بحران هویت در گروه‌های خاصی منجر شود.

سرمایه‌های فرهنگی مفهومی از جامعه‌شناسی است که به دارایی‌های غیرمادی اشاره دارد. این دارایی‌ها می‌توانند شامل: سرمایه تجسم‌یافته: توانایی‌ها و دانش فرد (مانند تحصیلات و سواد فرهنگی). سرمایه عینی‌شده: دارایی‌های فیزیکی که ارزش فرهنگی دارند (مثل کتاب‌ها یا آثار هنری). سرمایه نهادینه‌شده: اعتبارها و مدارک رسمی (مانند گواهی‌های تحصیلی یا شغلی). بحران هویت به

شرایطی گفته می‌شود که در آن فرد دچار سردرگمی در شناخت خود، ارزش‌ها، باورها و جایگاه اجتماعی خود می‌شود. این بحران معمولاً در دوره‌هایی مثل نوجوانی یا شرایط ناپایدار اجتماعی بروز می‌کند. فرضیه بیان می‌کند که افزایش یا کاهش سرمایه‌های فرهنگی به صورت مستقیم بر شدت یا کاهش بحران هویت تأثیری ندارد. این می‌تواند نشان‌دهنده آن باشد که بحران هویت بیشتر تحت تأثیر عوامل دیگری مثل روابط اجتماعی، محیط خانوادگی، یا تحولات جامعه قرار دارد. بحران هویت یک پدیده چندبعدی است که تنها با یک عامل مانند سرمایه‌های فرهنگی توضیح داده نمی‌شود. عوامل دیگری مانند فشارهای اجتماعی، تجربیات شخصی، و محیط فرهنگی نقش مهمی دارند.

مطابق با جدول ۳، اثرات مستقیم، مدل اصلاح شده پژوهش آورده شده است. بخشی از پژوهش به بررسی تأثیر سرمایه‌های فرهنگی بر کاهش شکاف نسل‌ها می‌پردازد. این فرضیه نشان می‌دهد که افزایش سرمایه‌های فرهنگی می‌تواند به کاهش فاصله نسلی کمک کند و این رابطه از نظر آماری معنادار است. محمودی و همدانی (۱۳۹۹) این پژوهش نشان می‌دهد که سرمایه‌های فرهنگی می‌تواند تأثیر دوگانه‌ای بر شکاف نسلی داشته باشد. در برخی از نسل‌ها، سرمایه‌های فرهنگی موجب افزایش ناهمسویی ارزشی می‌شود، در حالی که در سایر نسل‌ها، این سرمایه‌ها به انسجام بیشتر ارزش‌ها و کاهش شکاف‌ها کمک می‌کنند.

سرمایه‌های فرهنگی شامل مجموعه‌ای از دارایی‌های غیرمادی است که فرد از طریق آموزش، تجربه، یا فرهنگ به دست می‌آورد. سرمایه‌های فرهنگی ممکن است در قالب‌های زیر ظاهر شود: سرمایه تجسم‌یافته: دانش، مهارت‌ها، و نگرش‌های فرد. سرمایه عینی‌شده: اشیای فرهنگی مثل کتاب‌ها، هنر، و ابزارهای آموزشی. سرمایه نهادینه‌شده: مدارک رسمی یا گواهی‌نامه‌های تحصیلی. ناهمسویی ارزشی به اختلافات و تضادهایی اشاره دارد که میان ارزش‌های فردی، اجتماعی یا میان‌نسلی وجود دارد. این ناهمسویی می‌تواند در حوزه‌هایی مانند اخلاق، مذهب، سیاست، یا فرهنگ بروز کند. افراد با سرمایه فرهنگی بالاتر معمولاً دیدگاه بازتری نسبت به ارزش‌ها دارند و توانایی بیشتری برای درک تفاوت‌های ارزشی دیگران دارند. این سرمایه‌ها می‌توانند از طریق آموزش و تجربه به شکل‌گیری ارزش‌های مشترک کمک کنند. سرمایه‌های فرهنگی معمولاً با مشارکت در فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی مرتبط است، که این می‌تواند به کاهش سوءتفاهم‌ها و تضادهای ارزشی منجر شود. افراد با سرمایه‌های فرهنگی بیشتر معمولاً توانایی بهتری در گفت‌وگو و مذاکره دارند، که به حل اختلافات ارزشی کمک می‌کند.

بر اساس نتایج جدول ۴ در مدل پژوهش، سرمایه‌های فرهنگی از طریق نقش واسطه‌ای شکاف نسلی تأثیری منفی و معنادار بر بحران هویت دارند. این نتیجه نشان می‌دهد که سرمایه‌های فرهنگی می‌توانند با شکاف نسلی، به کاهش بحران هویت کمک کنند. تاجیک و نصیری (۱۴۰۲) نشان داد که سرمایه‌های فرهنگی با شکاف نسلی تأثیر منفی و معناداری بر بحران هویت دارند و این تأثیر در نسل جوان مشهودتر است.

سرمایه فرهنگی مفهومی است که پیر بورديو مطرح کرد و شامل موارد زیر است: ۱. سرمایه تجسم‌یافته: دانش، مهارت‌ها، و ارزش‌هایی که فرد در طول زندگی کسب می‌کند. ۲. سرمایه عینی: اشیاء فرهنگی مانند کتاب، آثار هنری، یا ابزارهای فرهنگی. ۳. سرمایه نهادی: مدارک تحصیلی و شواهد رسمی از دانش و مهارت‌های فرهنگی. سرمایه فرهنگی می‌تواند به کاهش فاصله‌ها و تعارضات میان نسل‌ها کمک کند، چرا که به افراد ابزارهایی برای درک و احترام به تفاوت‌ها می‌دهد.

شکاف نسلی به اختلاف در باورها، ارزش‌ها، و نگرش‌های میان نسل‌های مختلف اشاره دارد. این اختلاف می‌تواند به کاهش تعاملات و درک متقابل میان نسل‌ها و در نتیجه، افزایش بحران هویت منجر شود. بحران هویت وضعیتی است که فرد در آن دچار سردرگمی در تعیین هویت شخصی و اجتماعی خود می‌شود. این بحران معمولاً ناشی از تعارض‌ها، سردرگمی‌ها، و عدم انسجام در ارزش‌ها و باورهای فرد است.

در تبیین نقش واسطه‌ای شکاف نسلی می‌توان گفت که سرمایه‌های فرهنگی می‌توانند تأثیر منفی و معناداری بر بحران هویت داشته باشند، بنظر می‌رسد افراد با سرمایه‌های فرهنگی بالاتر، مهارت بیشتری در مدیریت تعارض‌ها و تفاوت‌های ارزشی دارند. این مهارت‌ها باعث درک بهتر ارزش‌های مشترک و کاهش ناهمسویی ارزشی میان نسل‌ها می‌شود. ۲. افزایش تعاملات سازنده: سرمایه‌های فرهنگی، به‌ویژه دانش و آگاهی، به بهبود کیفیت تعاملات میان‌نسلی کمک می‌کنند. این تعاملات سازنده به کاهش احساس سردرگمی و بحران هویت منجر می‌شود.

پیر بوردیو (۱۹۷۰ و ۱۹۸۰) معتقد است که سرمایه فرهنگی می تواند به تقویت انسجام اجتماعی کمک کند. در این مدل: افراد دارای سرمایه فرهنگی بالا قادرند ارزش ها و باورهای دیگران را بهتر درک کنند. این درک باعث کاهش تعارضات ارزشی و ناهمسویی میان نسل ها می شود. کاهش تعارضات ارزشی به کاهش بحران هویت کمک می کند. نظریه شکاف نسلی به تفاوت ها و تعارضات میان نسل ها در زمینه های ارزشی، هنجاری، و فرهنگی می پردازد. سرمایه های فرهنگی می توانند به پر کردن این شکاف ها کمک کنند، زیرا باعث افزایش درک متقابل و کاهش تعارضات ارزشی می شوند. طبق نظریه تعامل گرایی نمادین (بلومر، ۱۹۶۹)، تعاملات اجتماعی یکی از مهم ترین عوامل شکل گیری هویت فرد است. در بستر سرمایه فرهنگی: تعاملات مؤثر و سازنده میان نسل ها افزایش می یابد. این تعاملات به کاهش تعارضات ارزشی و در نتیجه، کاهش بحران هویت کمک می کند. اریکسون (۱۹۵۰) تأکید می کند که هویت یابی یکی از مراحل مهم رشد است. سرمایه های فرهنگی از طریق تقویت انسجام اجتماعی و کاهش شکاف های ارزشی، می توانند به هویت یابی سالم تر کمک کنند. نظریه ارتباطات خانوادگی (فیتز پاتریک و ریچی) بر اهمیت ارتباطات بین نسلی در شکل گیری هویت تأکید دارد. سرمایه های فرهنگی می توانند کیفیت این ارتباطات را بهبود بخشیده و تعارضات ارزشی را کاهش دهند.

این فرضیه نشان می دهد که سرمایه های فرهنگی می توانند به طور مؤثری از طریق کاهش شکاف نسلی، بحران هویت را کاهش دهند. نظریه هایی مانند نظریه سرمایه فرهنگی بوردیو، تعامل گرایی نمادین، و نظریه شکاف نسلی، همگی بر اهمیت سرمایه های فرهنگی در بهبود تعاملات و انسجام اجتماعی تأکید دارند. برای کاهش بحران هویت و مدیریت شکاف های نسلی، باید بر تقویت سرمایه های فرهنگی و ایجاد فرصت هایی برای تعاملات بین نسلی سازنده تمرکز کرد.

در این پژوهش، چند محدودیت مهم وجود دارد که باید به آن ها توجه شود. نخست، محدودیت های مربوط به نمونه گیری که ممکن است بر تعمیم پذیری نتایج تأثیرگذار باشد. دوم، اتکا به روش خوداظهاری در جمع آوری داده ها که احتمال بروز سوگیری و عدم دقت در پاسخ ها را افزایش می دهد. همچنین، به دلیل پویایی و تغییر مستمر شکاف نسلی، تحلیل و تفسیر نتایج این متغیر با چالش هایی همراه است. بر اساس یافته های پژوهش، پیشنهاد می شود به ترویج گفت و گوی سازنده و مستمر میان نسل ها توجه ویژه ای شود و برنامه های حمایتی هدفمند برای گروه هایی که در معرض بحران هویت قرار دارند، طراحی و اجرا گردد. در چارچوب ملاحظات اخلاقی، تمامی مراحل پژوهش مطابق با اصول اخلاق پژوهشی انجام شده و مشارکت کنندگان با رضایت آگاهانه و به صورت کاملاً داوطلبانه همکاری کرده اند.

ملاحظات اخلاقی

مشارکت نویسندگان

نویسنده اول: طراحی پژوهش، جمع آوری داده ها، تحلیل کیفی و نگارش اولیه مقاله.

نویسنده دوم: نظارت علمی، تحلیل نهایی، ویرایش مقاله و پاسخگویی به داوری ها

نویسنده سوم: کمک در طراحی روش شناسی و کدگذاری داده ها

نویسنده چهارم: مشاوره در بخش های نظری و ویرایش نهایی متن

تعارض منافع

بر اساس اظهارات نویسندگان، این مقاله تعارض منافی ندارد.

حامی مالی

بنابر اظهارات نویسندگان این پژوهش هیچگونه حامی مالی ندارد.

سپاسگزاری

از تمامی مشارکت کنندگان در این پژوهش سپاسگزاری می شود.

References

- Ahmadi, M., & Karimi, L. (2018). Cultural capital and identity crisis in students: A regression analysis. *Journal of Social Sociology*, 14(2), 102-117.
- Arnett, J. J. (2022). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties* (3rd ed.). Oxford University Press.
- Avadzadeh, Q. (2022). The role of religious values and generational gap in identity crisis among Tehran University students. The 2nd International Congress of Management, Economics, Humanities and Business Development.
- Blumer, H. (1969). *Symbolic interactionism: Perspective and method*. Prentice-Hall.
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In J. Richardson (Ed.), *Handbook of theory and research for the sociology of education* (pp. 241–258). Greenwood.
- Erikson, E. H. (1950). *Childhood and society*. W. W. Norton.
- Henry, M., Brandtzæg, P., & Folstad, A. (2016). Bridging the generational cultural gap in civic engagement through social media design. *Computers in Human Behavior*, 66, 301–314.
DOI: 10.1016/j.chb.2016.09.040
- Identity Crisis Questionnaire. (2019). Virayesh Publication. (Movahhed, M.)
- Katz, S. (2019). Identity crisis and cultural capital: A critical review. *Journal of Cultural Sociology*, 13(1), 80-92.
- Kroger, J. (2020). Identity development in adolescence and adulthood. In *Oxford Research Encyclopedia of Psychology*. Oxford University Press.
- Mahmoudi, S., & Hamedani, Z. (2020). Cultural capital and generational gap: Its impact on value dissonance in different generations. *Iranian Journal of Sociology*, 18(4), 145-160.
- Movahhed, M. (2019). A study of the impact of social capital and cultural capital on generational gap: A case study of Shiraz University students. *Rana Scientific-Research Quarterly*.
- Nabavi, M. H. (2003). *Examining the differences between two generations, parents and children in Tehran*. Academic Jihad Center.
- Olofsdotter, S., Furmark, T., Aslund, C., & Nilsson, K. W. (2018). The mediating role of parenting behaviors in the relationship between early and late adolescent levels of anxiety: Specificity and informant effects. *Journal of Adolescence*, 69, 118-129. DOI: [10.1016/j.adolescence.2018.09.011](https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2018.09.011)
- Poursina, M., & Amiri, M. (2021). *Generational gap in the digital age: A study on Iranian families*.
- Sahami, S. (2008). *Examining the impact of women's socioeconomic status on value movement towards development (Case study: Women in Shiraz)*. Islamic Azad University, Science and Research Branch.
- Sawyer, S. M., Azzopardi, P. S., Wickremarathne, D., & Patton, G. C. (2018). The age of adolescence. *The Lancet Child & Adolescent Health*, 2(3), 223-228. DOI: [10.1016/S2352-4642\(18\)30022-1](https://doi.org/10.1016/S2352-4642(18)30022-1)
- Tajik, M. R., & Nasiri, R. (2023). Examining the mediating role of cultural capital in the relationship between value dissonance and identity crisis. *Quarterly Journal of Social Sciences*, 17(1), 91.

- Tolstikova, I., Ignatjeva, O., Kondratenko, K., & Pletnev, A. (2021). Generation Z social capital as a result of digital socialization. *IMS 2021 - International Conference Internet and Modern Society*, 4(3), 24-26.
- Yunus, F. W., Malik, M., & Zakaria, A. (2018). Identity status of TESL students in Malaysia. *Journal of ASIAN Behavioral Studies*, 3(6), 103-110.